POLIISI
POLIISIHALLITUS

11.9.2017 POL-2017-17631

Eduskunta
Lakivaliokunta

EU-alueella oleskelevien ja EU:ssa rikoksista epäiltyjen ja rikoksiin syyllistyneiden henkilöiden luotettava tunnistaminen ja tietojen vaihtaminen epäillyistä ja tuomituista henkilöistä on keskeinen osa turvallisuuden ylläpitämistä.

ECRIS-direktiiviehdotus on esimerkki hankkeesta, joka on tavoitteiltaan poliisin näkökulmasta kannatettava.

Valtioneuvoston esittämät kannat ovat sellaisia, joihin Poliisin näkökulmasta voi pitkälti yhtyä.

Poliisin näkökulmasta asetusehdotus ei ulota tietojen tallentamisvelvollisuutta liian laajalle erityisesti tuomitun sala- ja lisänimien tai aliasten osalta. Lisäksi olisi hyvä että myös kaikkiin vanhoihin rikosrekisteritietoihin sisältyvät henkilöllisyyttä määrittävät tiedot tallennetaan keskitettyyn tietojärjestelmään.

Kuten valtioneuvoston kirjelmässä todetaan, voimassa olevassa järjestelemässä rikosrekisteritietojen vaihto on tehokasta vain Euroopan unionin kansalaisten osalta. Unionin kansalaisten osalta rikostuomioita koskevat tiedot keskitetään kansalaisuusvaltioon, jonne yksittäiset tietojen luovuttamista koskevat pyynnöt voidaan lähettää. Nykyisin ainoa tapa selvittää, onko kolmannen maan kansalaisella aiempia rikostuomioita muissa jäsenvaltioissa, on kysyä asiaa jokaiselta jäsenvaltiolta erikseen.

Lisäksi kun rikosrekisteritietoon ei tällä hetkellä liity biometristä tunnistetta, henkilön luotettava tunnistaminen edellyttäisi muitakin jatkoselvittelyjä kun on saatu hitti nimellä. Biometrisen tunnisteen puuttuminen voi aiheuttaa pahimmillaan oikeusturvaongelmia, jos väärän henkilön rikosrekisteritiedot yhdistyvät käsiteltävänä olevaan asiaan.

Ei myöskään ole oikeusvarmuuden kannalta hyvä, jos esimerkiksi henkilön tuomioon vaikuttava entisyys EU-maissa jää missään määrin sattumanvaraiseksi, kun henkilöä koskevia rikosrekisteritietoja ei löydetä esimerkiksi sen vuoksi, että henkilö on aiemmin esiintynyt toisella nimellä.

Pahimmassa tapauksessa se, että henkilöä ei välttämättä luotettavasti tunnisteta biometrisen tunnisteen avulla koko prosessin ajan esitutkinnasta ai-

POLIISIHALLITUS
Asemapäällikönkatu 14, PL 22, 00521 HELSINKI
kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi
Puh. +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780

na rangaistuksen suorittamisen alkamiseen saakka mahdollistaa sen, että tuomituksi tulee tai vankilaan menee eri henkilö, kuin teon tekijä.

Käytännön esimerkki asiasta Suomessa: Henkilö, joka on mahdollisesti Algerian kansalainen, esiintyy poliisin järjestelmissä kuudella eri henkilöllisyydellä ja kolmella eri kansalaisuudella. Poliisin ilmoituksissa ei mainittu UMA-numeroa, joka on siis Migrin asiakasnumero tietylle henkilölle. Migrin UMA-rekisterissä ko. henkilölle (asiakasnumerolle) ei ollut merkitty taas yhtään aliasnimeä, eli tiedot eivät yhdistyneet tätäkään kautta. Kun henkilöä koskevaa rikostiedustelumuistiota kirjoitettiin, henkilö kärsi tuomiotaan vankilassa. Rikosseuraamusviraston järjestelmässä henkilö tunnettiin eri nimellä kuin UMA-rekisterissä eli sillä nimellä, millä hänelle on annettu tuomio. Muutamaa vuotta aikaisemmin henkilö oli vangittu poissaolevana Helsingin käräjäoikeudessa, mutta silloin eri nimellä kuin millä hänelle oli annettu em. tuomio ja siis eri nimellä, millä istui vankilassa nyt.

Poliisitarkastaja Anssi Kangas